

Úspěchy Národního centra pro medicínské nomenklatury a klasifikace

8.6.2023 - Miroslav Zvolský | Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

„Elektronizace zdravotnictví vyžaduje standardizaci dat, která zdravotnickým systémem České republiky proudí od poskytovatelů zdravotních služeb ke zdravotním pojišťovnám a dalším centrálním institucím.

Data by měla být snadno dostupná i pacientovi a putovat dle potřeby i mezi těmi, kteří péči poskytují,“ říká vedoucí NCMNK Miroslav Zvolský. „Tato data by měla být podrobná, přesná, včasná a snadno využitelná. Nepotřebujeme jen jednou za rok vědět, kolik jsme léčili pacientů s infarktem. Data by měla přispět k tomu, aby každý občan dostal kvalitní odbornou péči a byl o ní on i jeho zdravotní pojišťovna přesně informován.“ Data by měla usnadňovat léčebný proces pacienta, jeho průchod systémem poskytování zdravotní péče, doprovázený sdílením standardizované informace a možnost kontroly jejího poskytování v odpovídající kvalitě.

Jedním z nástrojů, které k přesnosti a podrobnosti dat v následujících letech pomohou, jsou nové verze referenčních klasifikací Světové zdravotnické organizace (WHO). Vlajkovou lodí mezi těmito mezinárodními standardy je Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN). MKN slouží pro sběr zdravotních dat pro statistické účely už od konce devatenáctého století. Nejnovější, jedenácté vydání (MKN-11) schválené WHO v roce 2019 vyhovuje potřebám použití v projektech elektronického zdravotnictví a popisuje zdravotní stav pacienta, klienta nebo občana v potřebném detailu a na základě současného stavu vědeckého poznání. NCMNK vytvořilo českou verzi MKN-11, což s sebou nese překlad bezmála 190 tisíc termínů a definic. „V delším časovém horizontu přibližně 5 let je plánováno zavedení MKN-11 do běžné klinické praxe ČR. To však vyžaduje úpravy informačních systémů na straně poskytovatelů, proškolení zdravotnických pracovníků a v některých případech i úpravu procesu vedení a zadávání zdravotnické dokumentace,“ říká Šárka Daňková, tajemnice Meziresortní pracovní komise pro implementaci MKN-11 v ČR.

„ÚZIS ČR se stal v roce 2021 Spolupracujícím centrem Světové zdravotnické organizace pro oblast zdravotnických klasifikačních systémů. Jsme členy dalších standardizačních organizací, nebo s nimi spolupracujeme. Příkladem jsou SNOMED International vyvíjející zásadní terminologický standard pro medicínu, nebo konsorcium Orphanet udržující mezinárodní terminologii vzácných onemocnění. Ukazuje to důraz, který dáváme nejen na přejímání mezinárodních standardů zdravotnických dat, ale také na budování kapacit vlastních českých expertů, abychom se sami tvorbě datových standardů a jejich údržbě dokázali věnovat. Důležitou informační aktivitou, která pomáhá vzdělávat kliniky i experty na zdravotnické informace je každoroční konference KlasifiKon,“ uvádí ředitel ÚZIS ČR profesor Ladislav Dušek.

Projekt NCMNK se kromě MKN, věnoval také dalším klasifikacím a standardům. Národní centrum adaptovalo například Mezinárodní klasifikaci zdravotnických intervencí a provedlo rozšíření Kategorizace zdravotnických materiálů a zdravotnické techniky. Cílem těchto aktivit je zpřesnění informací o tom, jaké zdravotnické zákroky jsou pacientům v ČR poskytovány a jaké zdravotnické prostředky jsou k tomu použité.

„Pokroky medicíny nesouvisí jen s vývojem nových léků a technologií. Do značné míry závisí i na tom, jak přesně jsme v době individualizované medicíny schopni pořizovat, spravovat, sdílet a zabezpečit patientská data,“ říká předseda Rady NCMNK profesor Milan Macek. „Pokud má pacient vzácné onemocnění, potřebujeme přesně vyznačit o jaké onemocnění se jedná a sdílet tuto informaci

někdy i se zahraničními experty. U pacienta identifikujeme konkrétní genetické odchylky, genetický profil nebo třeba konkrétní fenotypové projevy.“ Těmto potřebám odpovídají systémy ORPHAkódů a Human Phenotype Ontology, které NCMNK přeložilo ve spolupráci s Národním koordinačním centrem pro vzácná onemocnění ve FN Motol, do českého jazyka a pomohlo jejich implementaci v informačních systémech.

Odkazy na výstupy projektu:

- Rozcestník klasifikací Národního centra pro medicínské nomenklatury a klasifikace
- Náhled české verze 11. revize Mezinárodní klasifikace nemocí
- Portál Kategorizace zdravotnických materiálů
- Portál kategorizace zdravotnické techniky
- E-learning Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví
- Záznamy dosavadních ročníků konference KlasifiKon

<https://www.uzis.cz/index.php?aid=8613&pg=aktuality>